

Asia/Ärende Pienpanimoiden olutveron alentaminen;
hallituksen esityksen valmistelu VM066:00/2014
Asianumero/Ärendenummer 1287/03.01.00/2014

Valtiovarainministeriö on pyytänyt Pienpanimoliitto ry:ltä lausuntoa yllä mainittuun asiaan. Pienpanimoliitto ry (jäljempänä myös liitto) esittää seuraavaa:

Johdanto

Valtiovarainministeriön kanssa käydyissä keskusteluissa, sekä 15.8.2013 päivätyssä lausunnossaan Pienpanimoliitto on korostanut seuraavia lainsäädännön kohtia:

a) Ensimmäisen veroportaan nostaminen 500 000 litraan nykyisestä 200 000 litrasta parantaisi pienimpien panimoiden kasvumahdollisuuksia ja johtaisi investointeihin ja työllistämiseen. Yli 200 000 litraa vuodessa tuottavat panimot joutuvat investoimaan mm. pullotuslinjaan, mikä nostaa investointikuluja merkittävästi ja lisää työvoiman tarvetta. Tämä tukisi verotuen tavoitteita.

b) Pienpanimon määritelmän ylärajaa tulisi nostaa 10 miljoonasta litrasta 20 miljoonaan litraan ja ylin veroalennusporras tulisi nostaa 15 miljoonan litraan. Näin poistettaisiin nykyinen verotuen jyrkkä leikkautuminen, mikä käytännössä estää panimon kasvamisen yli 10 miljoonan litran. Verorajan ylärajan korotuksella mahdollistettaisiin myös pienpanimoiden välinen laajempi yhteistyö ja taattaisiin pienpanimoille riskitön mahdollisuus ylittää ylin veroalennusporras.

c) Nykyisessä mallissa veroalennus määräytyy tuotettujen litrojen mukaan, kun taas alkoholiveron maksaminen perustuu panimolta luovutettuihin litroihin. Tämä aiheuttaa kirjanpidollisia, hallinnollisia sekä varsinkin kaupallisia ongelmia, koska osalla pienpanimoista on samaan aikaan myynnissä useamman eri verokannan tuotteita. Pienpanimoliitto on esittänyt, että myös veroalennus perustuisi myytyihin/luovutettuihin litroihin eikä tuotettuihin litroihin, jolloin se olisi linjassa muun alkoholiverotuksen kanssa.

Valtiovarainministeriön esityksessä näitä kaikkia kohtia on pyritty ratkaisemaan. Esitys on kuitenkin jäänyt osin puolitiehen ja aiheuttaa esitetyssä muodossaan pienpanimoteollisuuden kurjistumisen ja pienpanimoiden välisen sisäisen kilpailun vääristymisen.

Ministeriön antamien ehdotusten suurin ongelma syntyisi tavasta jolla se on pyrkinyt ratkaisemaan kohdan c mukaisia hallinnollisia ja kaupallisia ongelmia. Ongelmat on pyritty ratkaisemaan ehdottamalla verotuksen muuttamista ei-kumulatiiviseksi, jollainen se oli ennen vuotta 2004. Tämä on erittäin ongelmallista kaikille veroportaikon rajalla toimiville panimoille, sekä varsinkin suurempaa kasvua tavoitteleville panimoille. Ehdotettu malli ei poista hallinnollisia ongelmia ja se tekee veroportaan ylittämisen taloudellisesti kannattamattomaksi. Se tekee myös hinnoittelusta erittäin riskialttiin. Tämä malli ei siis

paranna pienpanimoiden kilpailukykyä, vaan käytännössä estää kasvumahdollisuudet. Näin ollen ehdotus on ristiriidassa lakimuutoksen alkuperäisten tavoitteen kanssa.

Alla on esitetty perusteluja ei-kumulatiivisen mallin tuottamista ongelmista sekä pienpanimoliiton ehdotus lakimuutokseksi ja veroportaikoksi.

Ei-kumulatiivisen mallin aiheuttamat ongelmat

Valtiovarainministeriön ehdottama ei-kumulatiivinen malli aiheuttaa kaksi merkittävää ongelmaa pienpanimoille:

1. Panimon vuosituotannon ollessa lähellä verokynnystä on mahdotonta ennakoida kumman alennusprosentin mukaan vero maksetaan. Jos verokynnys ylittyy loppuvuodesta, tulee koko vuoden alkoholiveroille korotus. Tämä johtaa merkittäviin jälkiveroihin. Käänteisesti vastaava tilanne voi johtaa myös veronpalautuksiin. Muutos ei siis poista hallinnollisia ongelmia, vaan johtaa uusiin hallinnollisiin ongelmiin sekä mahdollisiin veroseuraamuksiin. Mikäli panimo harjoittaa verotonta kaupankäyntiä kaupan keskusliikkeiden tai juomatukkujen kanssa, niin kuin useimmat tekevät, verojen takaisin periminen tulee erittäin hankalaksi ja vaarantaa panimon kauppasuhteet sekä olemassaolon.

Edellä mainitut ongelmat välttääkseen Eduskunta hyväksyi vuonna 2004 veroalennusmallin, jossa portaikko muutettiin kumulatiiviseksi. Päätös vauhditti oleellisesti pienpanimoiden syntymistä ja poisti osaltaan kasvun esteitä.

2. Verokynnyksen ylittyessä veron määrä nousee jyrkästi. Tämä on taloudellisesti erittäin raskasta ja käytännössä estää pienpanimoille tyypillisen tasaisen kasvamisen. Veron jyrkän nousun takia seuraava kannattavuusraja nousee huomattavan korkealle.

Liitteessä 1 on esitetty alkoholiveron määriä eri tuotantovolyyymeillä valtiovarainministeriön muutosehdotuksen 2 mukaisesti. Liitteestä nähdään selvästi ei-kumulatiivisen mallin aiheuttama ongelma:

- Esitetyssä ehdotuksessa 490 000 litraa vuodessa tuottava panimo maksaisi veroa 353 351 euroa, kun taas 550 000 litraa vuodessa tuottava panimo maksaisi veroa 555 266 euroa. Näin 60 000 litran vuosituotannon nosto lisäisi veroja yli 200 000 euroa.

- Samoin 3,9 miljoonaa litraa tuottavan panimon alkoholivero olisi 3 937 343 euroa, kun taas 4,5 miljoonan litran tuotannolla vero olisi lähes 5 192 100 euroa.

- Verrattaessa uutta ehdotusta nykyiseen malliin, nähdään että alle 500 000 litran tuotannolla uusi malli keventäisi verotaakkaa ja tukisi panimoiden kasvua. Sen sijaan 500 000 litran ylittäminen johtaa nykyistä korkeampaan verotukseen. Ongelma on suurimmillaan yli 4 miljoonaa litraa tuottavilla panimoilla, eli juuri niillä, joita pitäisi kannustaa ottamaan seuraava merkittävä investointiaskel. 4 miljoonan litran kohdalla vero nousee nykyiseen verrattuna jopa 490 000 euroa. Yli 4 miljoonaa litraa tuottava panimo on esityksen suurin kärsijä aina 10 miljoonaan litraan asti, jolloin kokonaisveroaste saavuttaa aikaisemman järjestelmän tason. Tämä ei voi olla ministeriönkään tavoitteiden mukaista.

Näiden numeroiden valossa voidaan todeta, että ehdotettu ei-kumulatiivinen malli käytännössä tukehduuttaa pienpanimoiden halukkuuden kasvaa. Tästä syystä Pienpanimoliitto pitää erittäin tärkeänä, että verotus pidetään edelleen kumulatiivisena.

Vuosituotannon laskemistavan selkiyttäminen

Valtiovarainministeriön ehdotuksessa kumulatiivisen laskentatavan aiheuttamat hallinnolliset ongelmat on ratkaistu muuttamalla laskenta ei-kumulatiiviseksi. Kuten yllä esitettiin, tämä ei Pienpanimoliiton mielestä ole järkevä ratkaisu ongelmaan.

Pienpanimoliiton näkemyksen mukaan ainoa järkevä tapa tämän ongelman korjaamiseen on muuttaa vuosituotannon laskemistapa siten, että se lasketaan panimolta luovutettujen litrojen mukaan, eikä valmistettujen litrojen mukaan. Tällöin se olisi linjassa muun alkoholiverotuksen kanssa. Tämä näkemys on esitetty jo 15.8.2013 annetussa lausunnossa. Ainoastaan pienpanimomäärään yläraja 20 miljoonaa litraa tulisi säilyttää tuotantosidonnaisena, jolloin rakennedirektiivin henki säilyy. Rakennedirektiivin tulkittamisen jatkaminen nykyisen käytännön mukaisesti on Pienpanimoliiton näkemyksen mukaan täysin mahdollista.

Tuotanto- ja luovutusperusteisten verotusjärjestelmien vuosiverokertymä on käytännössä täysin sama. Muutos ei siis muuta verokertymää, vaan poistaa turhaa byrokratiaa sekä mahdollistaa panimoille joustavan tuotannon, paikkansa pitävän varastoseurannan ja oikean hinnoittelun.

Muita huomioita ministeriön antamaan lausuntopyyntöön

- Ministeriön näkemyksen mukaan valtaosa pienpanimoiden oluista myydään ravintoloiden kautta. Tämä ei pidä paikkansa, vaan lähes 80 % kokonaisymyynnistä kulkee vähittäismyyntin kautta.
- Ministeriö esittää huolestuneisuutensa siitä, että pienpanimoiden mahdollinen kasvu voisi lisätä alkoholihaittoja ja vaarantaisi valtion verotulokertymää. Kumpikin huoli on osoitettu turhaksi. Kuten hallitusneuvos Ismo Tuominen Sosiaali- ja terveysministeriöstä toteaa lehtihaastattelussa, *"Pienpanimoiden olut ei ole suomalaisen kansanterveydellinen ongelma. Se ei varmaan tapa yhtäkään ihmistä. Olut on sitä paitsi harrastajien suosiossa ja maksaa enemmän kuin jokin bulkkituote."* Pienpanimoiden oluet päinvastoin vähentävät kulutusta, juomisen suuntautuessa määrän sijaan laatuun. Valtion verotulot tulisivat Pienpanimoliiton ehdotuksen tullessa hyväksytyksi lisääntymään nykyisestä. Korkeampi ulosmyyntihinta lisää arvonlisäverotuottoa, kasvu tuo mittavia investointeja mikä taas ruokkii työllisyyden kasvua. Suomalaisella pienpanimo-oluella on myös mittava kysyntä Suomen rajojen ulkopuolella. Suomessa toimivat suurpanimot ovat pääsääntöisesti ulkomaisten konsernien omistuksessa, eikä niillä ole tavoitteena merkittävä vientitoiminta, toisin kuin useilla jo olemassa olevilla pienpanimoilla.

- Ministeriö suhteuttaa virheellisesti pienpanimoiden tuotantomääriä Suomen olutmarkkinoiden kokoon. Kyseessä on EU:n laajuinen käytäntö, jossa tuotanto- ja myyntiluvuista tulisi puhua ainoastaan EU:n mittakaavassa.

Pienpanimoliitto ry ja Laitilan Wirvoitusjuomatehdas oy ovat antaneet lausuntonsa edelliseen ministeriön lausuntopyyntöön. Niistä lausunnoista löytyy lisäperusteluita edellä annetuille näkemyksille.

Pienpanimoliiton ehdotus uudeksi veroportaikoksi

Alla on esitetty Pienpanimoliiton ehdotus uudeksi veroportaikoksi.

Pienpanimoliiton näkemyksen mukaan tällä portaikolla tuetaan erityisesti pieniä panimoita, mahdollistetaan hallittu kasvaminen ja saadaan aikaan sujuva siirtyminen pois pienpanimoalennusten piiristä.

Suomi tarvitsee lisää työtä, kasvavia yrityksiä ja vientiä. Tätä kaikkea on tarjolla pienpanimoiden toimintaedellytyksiä helpottamalla. Ministeriön näkemyksen mukaan valtion verotulot eivät saisi muutoksesta johtuen pienentyä. Aikaisemmissa Pienpanimoliiton ja Laitilan Wirvoitusjuomatehtaan lausunnoissa on selkeästi osoitettu, että Pienpanimoliiton ehdottomalla veroportaikkomuutoksella valtion verotulot tulisivat nousemaan. Pienpanimoiden kasvun mahdollistaminen veroteknisin keinoin olisi erittäin toimivaa ja verotuloja kasvattavaa elvytystoimintaa, jolla on myös kansalaisten tuki.

9§

Jos verovelvollinen esittää luotettavan selvityksen siitä, että olut on tuotettu oikeudellisesti ja taloudellisesti muista saman toimialan yrityksistä riippumattomassa yrityksessä, jonka kalenterivuoden aikana luovuttaman oluen määrä on enintään 20 000 000 litraa, oluesta suoritettavaa alkoholijuomaveroa alennetaan:

- 1) 50 prosentilla siltä osin kuin yrityksen kalenterivuoden aikana luovuttaman oluen määrä on enintään 500 000 litraa;
- 2) 40 prosentilla siltä osin kuin yrityksen kalenterivuoden aikana luovuttaman oluen määrä on yli 500 000 mutta enintään 2 000 000 litraa;
- 3) 20 prosentilla siltä osin kuin yrityksen kalenterivuoden aikana luovuttaman oluen määrä on yli 2 000 000 litraa mutta enintään 4 000 000 litraa;
- 4) 10 prosentilla siltä osin kuin yrityksen kalenterivuoden aikana luovuttaman oluen määrä on yli 4 000 000 mutta enintään 15 000 000 litraa.

Oluen pakkaamista vähittäismyyntipäällyksiin ei oteta huomioon laskettaessa 1 momentissa tarkoitettuja tuotantomääriä.

Jos kaksi 1 momentissa tarkoitettua yritystä tai useampi tällainen yritys harjoittaa keskenään tuotannollista tai toiminnallista yhteistyötä, sen ei katsota merkitsevän, että yritysten välillä on oikeudellinen tai taloudellinen riippuvuussuhde.

Tuotannolliseksi ja toiminnalliseksi yhteistyöksi katsotaan oluen valmistuksessa tarvittavien raaka-aineiden ja tarvikkeiden hankinta sekä oluen pakkaaminen, markkinointi ja jakelu. Tätä momenttia sovellettaessa edellytyksenä kuitenkin on, että yritysten kalenterivuoden aikana luovuttaman oluen yhteismäärä on enintään 20 000 000 litraa.

Liite 1: Alkoholiveron määrä 4,5-prosenttiosuudessa: nykytilanne ja ehdotettu ei-kumulatiivinen malli

Tuotanto litraa/vuosi	Alkoholivero (Euroa) nyt	Alkoholivero (Euroa) VM:n ehdotus 2	Erotus
200 000	144 225	144 225	0
300 000	245 183	216 338	28 845
400 000	346 140	288 450	57 690
490 000	437 002	353 351	83 651
550 000	497 576	555 266	-57 690
700 000	649 013	706 703	-57 690
1 000 000	951 885	1 009 575	-57 690
2 000 000	1 961 460	2 019 150	-57 690
3 000 000	2 971 035	3 028 725	-57 690
3 900 000	4 009 455	3 937 343	72 113
4 500 000	4 701 735	5 192 100	-490 365
5 000 000	5 278 635	5 769 000	-490 365
6 000 000	6 504 548	6 922 800	-418 253
7 000 000	7 802 573	8 076 600	-274 028
8 000 000	9 100 598	9 230 400	-129 803
9 000 000	10 398 623	10 384 200	14 423
10 000 000	11 696 648	11 538 000	158 648